

ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԵՍ ԾՆՈՐՀԱԼՈՒ ՄԱՀՎԱՆ 800-ԱՄՅԱԿԻՆ ՎԿԻՐՎԱԾ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՒՄ

Վեհափառ Հայրապետի 1973 թվականի հունվար 16 թվակիր սրբատառ կոնդակի հրահանգով, սուրբ Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակի առթիվ, մեր նվիրապետական բոլոր Աթոռներում, թեմերում և եկեղեցական համայնքներում, թե՛ ի հայրենիս և թե՛ ի սփյուռս աշխարհի, կատարվեցին և կատարվում են հոբելանական հանդիսություններ՝ ոգեկոչելով խնկելի հիշատակն ու մեծ վաստակը հայ եկեղեցու մեծագույն հայրապետներից և սրբերից մեկի:

«Էջմիածին» ամսագիրն իր հաջորդական համարներում համառոտակի անդրադառնալու է ս. Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակի առթիվ կատարված հոբելանական այդ հանդիսություններին:

Ամսագրի սույն համարում մեր ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում Կ. Պոլսի հայոց պատրիարքարանի հովանավորությամբ Ստամբուլում կատարված եկեղեցական հանդիսություններն ու հոբելանական միջոցառումները:

Ս. Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակի առթիվ Թուրքիայի հայոց պատրիարք, ամենապատիվ տ. Ծնորհք արքեպ. Գալըստյանը շնորհակալ մեծ գործ է կատարել, այն է՝ աշխարհաբարի է վերածել և հրատարակել Ծնորհալու 1166 թվականին գրած հայրապետական անդրանիկ կոնդակը, որն ուղղված է «Առ համօրէն հայաստ ազինս», այսինքն՝ բովանդակ հայ ժողովրդին, կոնդակ, որը մեր մատենագրության և եկեղեցական պատմության մեջ կոչվում է «Թողթ ընդհանրական» («Ընդհանրական թողթ»): Ներսես Ծնորհալիի. աշխարհաբար, 1973, «Մարմարա» տպարան, 93 էջ):

Սրբազան պատրիարքն իր թարգմանությանը կցել է երեք էջից բաղկացած համառոտ մի «Ներածություն», ուր խոսում է իր կատարած թարգմանության-նպատակի մա-

սին. «Ներսես Ծնորհալի Հայրապետի մահվան 800-ամյակի համազգային տոնակատարության բարեբաւտիկ առիթը օգտագործելով ուղեցինք խոսեցնել Ծնորհալի Հայրապետը նաև մեր ժամանակակից սերունդին»:

Ծնորհալու «Ընդհանրական»-ի սույն թարգմանությունը կատարվել է 1871 թվականին Երուսաղեմի հայոց վանքի տպարանի հրատարակության բնագրից:

Ս. Ներսես Ծնորհալու հոբելյանի առիթով անցյալ տարի Կ. Պոլսում, սրբազան պատրիարք հոր նախագահությամբ, կատարվել են հետևյալ հանդիսությունները.

Հոկտեմբերի 13-ին, «Սրբոց Թարգմանչաց վարդապետացն մերոց» տոնի առթիվ՝ հանդիսավոր ս. պատարագ Ֆերիզյուղի՝ ս. Վարդանանց եկեղեցում, Կ. Պոլսի ողջ հայ հոգևորականության ներկայությամբ և մասնակցությամբ՝ նախագահությամբ ամեն. տ. Ծնորհք սրբազան պատրիարքի:

Օրվա հանդիսավոր պատարագը մատուցում է տ. Ծահան եպս. Սվաճյանը, որը և «Հայր մեր»-ից առաջ ընթերցում է Վեհափառ Հայրապետի 1973 թվականի հունվարի 16 թվակիր կոնդակը՝ գրված Ծնորհալու մահվան 800-ամյակի առթիվ:

Հայրապետական կոնդակի ընթերցումից հետո ամեն. տ. Ծնորհք սրբազան պատրիարքը քարոզ է խոսում «Յիշեցէք զանաջնորդս ձեր» բնաբանով:

Կ. Պոլսում ս. Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակի հոբելյանական երկրորդ հանդիսությունը կատարվում է նոյեմբերի 25-ին, կիրակի օրը, Գումգափուի ս. Աստվածածին Մայր եկեղեցում:

Ամեն. Տ. Ծնորհք սրբազան պատրիարքը մատուցում է օրվա հանդիսավոր ս. պատարագը, որին ներկա են լինում նաև Սրբազան Պապի ներկայացուցիչը, հունաց տիեզերական Պատրիարքի ներկայացու-

ցիչները, ասորիների և Կ. Պոլսում այլ քույր եկեղեցիների ու հարանվանությունների հոգևորական պետեր, ինչպես նաև ազգային հաստատությանց ներկայացուցիչներ, մտավորականներ, գրողներ, թղթակիցներ, ուսուցիչներ և հավատացյալների խումբներում բազմություն:

Ս. Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակի առթիվ Կ. Պոլսում կազմակերպված հոբելյանական հանդիսությունը փակվում է նոյեմբերի 30-ին, ուրբաթ օրը, երեկոյան, հոգևոր տպավորիչ արարողությամբ, հրսկումով և հոգևոր համերգով՝ ա. Երրորդություն եկեղեցում:

Հսկումին և հոգևոր համերգին նախագահում է ամեն. տ. Ծնորհք սրբազան պատրիարք հայրը: Հանդիսությանը ներկա են լինում դարձյալ քույր եկեղեցիների բարձրաստիճան բազում ներկայացուցիչներ, այդ թվում՝ կարդինալ Վիլլբրանդսը, հունաց պատրիարքարանի փոխանորդ Էմիլիանոս սրբազանը, հայ կաթողիկե համայնքի վիճակավոր արհի. Հովհ. արքեպ. Չոլագյանը, միսիթարյան հայրեր և այլն:

Հանդիսությունը սկսվում է «Խաղաղական»-ի ժամերգությունով, որին հաջորդում է հոգևոր համերգ բաղված Ծնորհալու հոգեշունչ երգերից, շարականներից, տաղերից:

Տ. Ծախան եպս. Սվաճյանն ընթերցում է Ծնորհալու կյանքին և գործին նվիրված մի ճառ, որից հետո քարոզում է սրբազան պատրիարք հայրը:

Այնուհետև ողջույնի սրտագին խոսք է ասում կարդինալ Վիլլբրանդսը, ոգեկոչելով հայ եկեղեցու մեծ Հայրապետի և սրբի հիշատակը, Հայրապետ, որն «իր ատենին լավագույն օրինակը տված է»՝ Քրիստոսի եկեղեցու միության և եկեղեցիների՝ ի Քրիստոս «մերձեցումին»:

Հանդիսությունն ավարտվում է Տերունական աղոթքով:

Ս. Ներսես Ծնորհալու հոբելյանի առթիվ, հայոց պատրիարքարանի հովանավորությամբ, Կ. Պոլսում գեղեցիկ տպագրությամբ և կավճապատ թղթի վրա հրատարակվել է գեղարվեստականորեն ձևավորված «Յուշամատենան ա. Ներսես Ծնորհալի», Իսթանբուլ, 1973, 28 էջ:

Հուշամատենան կողքի վրա տպագրվել է աղոթասաց ա. Ներսես Ծնորհալու յուշաներկ, գունավոր նկարը, որը գործն է ամերիկահայ նկարիչ Լևոն Մնացականյանի: Սույն նկարը հատկապես պատրաստված է

Ղալաթիայի հայոց ա. Լուսավորիչ եկեղեցու համար:

Հուշամատենան երկրորդ էջում գունավոր, գեղեցիկ շրջանակի մեջ գրված է հետևյալ ձևեր.

«Յիշատակի ոգեկոչում

Ս. Ներսես Ծնորհալի

Մեծագործ Հայրապետին Հայոց
իր վախճանման ութհարիւրամեակին
առիթով

Իսթանբուլ

1973»:

Այնուհետև Հուշամատենան երրորդ էջում տպագրվել է Վեհափառ Հայրապետի գեղեցիկ, գունավոր նկարը (գործ՝ նկարիչ Գալուսի), իսկ հանդիպակաց էջում՝ հայրապետական սրբատառ գունավոր կոմիկսը, որը գրվել է 1973 թվականի հունվարի 16-ին Մայր Աթոռում՝ ա. Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակի առթիվ:

Հուշամատենան չորրորդ էջը բացվում է ամեն. տ. Ծնորհք պատրիարքի գունավոր նկարով և ապա նրա ստորագրությունը կրող «Սուրբ Ներսես Ծնորհալի Հայրապետի հեգահամբույր անձը» ակնարկով (էջ 4—6):

7-րդ էջի վրա տպագրվել է նկարիչ Սալբի Մավլյանի «Ս. Ներսես Ծնորհալի» գունավոր, շատ արդիական նկարը, որը պատրաստվել է Նյու-Յորքի հայոց ա. Վարդան եկեղեցու համար:

Հուշամատենան հաջորդ էջերում համառոտակի ներկայացվել են Ծնորհալու կյանքը, գրական վաստակն ու եկեղեցական գործունեությունը (էջ 7—24), ապա Հին և Նոր Վկայությունները Ծնորհալու մասին (էջ 25):

Հուշամատենան 26—27 էջերում տպագրվել է Ծնորհալու «Հաւատով խոստովանիմ» աղոթքի ամբողջությունը 36 լեզուների թարգմանությամբ, յուրաքանչյուր տունը տարբեր լեզվով:

Հուշամատենան գեղարվեստական ձևավորումը մեծ ճաշակով կատարել է Զարեհ Յալուրզդյանը: Այն հմտորեն խմբագրել է Արտո Մյումայուշյանը: Զարդանկարները պատկանում են Պերն Էրզիյանի գեղեցիկ վրձնին:

Ս. Ներսես Ծնորհալու մահվան 800-ամյակին նվիրված սույն գեղեցիկ և ճաշակավոր Հուշամատենան լույս է տեսել Ֆերդինանդ Մանուկյանի մեկենասությամբ:

